

בבית המשפט העליון

בש"פ 2444/20

לפני: כבוד השופט י' אלרון

העורר: פלוני

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בירושלים במ"ת
17747-01-20 מיום 2.4.2020 שניתנה על ידי השופטת
ת' בזק-רפפורט

בשם העורר: עו"ד צדוק חוגי

בשם המשיבה: עו"ד נורית הרצמן

החלטה

1. לפניי ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בירושלים (השופטת ת' בזק רפפורט) במ"ת 17747-01-20 מיום 2.4.2020 לעצור את העורר עד תום ההליכים נגדו.

רקע והליכים קודמים

2. נגד העורר, יליד 1997 אשר שימש מדריך בפנימייה לילדים ונוער בסיכון ובמשפחתון חוץ השייך לפנימייה, הוגש ביום 8.1.2020 כתב אישום המייחס לו עבירות מין בקטיין יליד 2007 שגר בפנימייה (להלן: א').

לפי המתואר בכתב האישום, בעבודתו נדרש העורר להעיר את א' משנתו פעמיים מדי לילה וללוותו לשירותים. ביום 7.12.2019 במהלך הליווי הלילי הצמיד העורר, בעודו לבוש, את גופו לישבנו של א' במשך כ-2 דקות לשם גירוי, סיפוק או ביזוי מיני.

ביום 23.12.2019 לאחר שא' סיים לעשות את צרכיו ויצא מהשירותים, אמר לו העורר: "חכה אני אגע בכך", נכנס עימו לחדר השירותים וסגר את הדלת. העורר נגע

באיבר מינו של א', שפשף אותו לשם גירוי המיני, ניסה כמה פעמים ללא הצלחה להחדיר את איבר מינו לישבנו של א' ומצץ את איבר מינו. לבסוף איים העורר על א' פעמיים כי יכהו אם יספר את שאירע.

בגין כך יוחסו לעורר עבירות גרם מעשה סדום על ידי אחראי, לפי סעיף 351(א), סעיף 347(ב) בנסיבות סעיף 345(א)(1) ו-1(ב)(1) וסעיף 350 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: החוק); ניסיון למעשה סדום על ידי אחראי (שתי עבירות), לפי סעיף 351(א), סעיף 347(ב) בנסיבות סעיף 345(א)(1) ו-1(ב)(1) וסעיף 25 לחוק; מעשה מגונה על ידי אחראי (שתי עבירות), לפי סעיף 351(ג)(2) וסעיף 348(ב) בנסיבות סעיף 345(א)(1) ו-1(ב)(1) לחוק; ואיומים, לפי סעיף 192 לחוק.

3. בד בבד עם הגשת כתב האישום נגדו, הגישה המשיבה בקשה למעצרו עד תום ההליכים נגדו. בבקשה נטען, כי קיימות ראיות לכאורה להוכחת אשמתו בעבירות המיוחסות לו ועילות מעצר מחשש לסיכון הציבור ולשיבוש הליכי משפט, וכי ישנו חשש להשפעה על א' ולפגיעה במצבו הנפשי שאינו מאפשר להימנע ממעצר.

4. העורר הסכים לקיומן של ראיות לכאורה להוכחת המיוחס לו, ובית המשפט המחוזי הורה על קבלת תסקיר מעצר בעניינו.

בתסקיר מיום 12.2.2020 העריך שירות המבחן כי קיים סיכון גבוה לכך שהעורר יבצע עבירות דומות, וציין את הקשיים שא' חווה בעקבות המעשים. עם זאת, נמצא כי ניתן לצמצם את הסיכון האמור באמצעות מעצר העורר בפיקוח אלקטרוני בבית אהיו ואשתו בתנאים מסוימים; איסור ליצור קשר עם א'; והטלת פיקוח קצין מבחן ל-6 חודשים, כולל בחינת שילוב בקבוצה טיפולית.

5. ביום 24.2.2020 ביקשה המשיבה להגיש כתב אישום מתוקן נגד העורר, ובו נוספו עבירות מין ב-3 קטינים נוספים השוהים בפנימייה.

בעקבות זאת התבקש תסקיר משלים.

6. בתסקיר המעצר המשלים מיום 18.3.2020 עמד שירות המבחן על נתונים נוספים שנמסרו לו בדבר טיפול רגשי שעבר העורר; מצבו הרפואי; והעובדה שלאחר מעצרו שוחח בטלפון עם מדריך אחר בפנימייה, בין היתר על מצבם של החניכים הנפגעים. כן נסקרו שיחות נוספות שהתקיימו עם העורר ובני משפחתו.

שירות המבחן התרשם כי לנוכח דפוסי ההתנהגות הפוגעניים והנמשכים, הקושי של העורר לבטא מודעות ברורה למעשיו ולהשפעתם, הקשר העקיף שלו עם החניכים לאחר מעצרו, וחששותיהם מפניו – גובר הסיכון להתנהגות פוגענית מצידו בעתיד, וקיים חשש לשיבוש הליכי משפט ולפגיעה נפשית נוספת בחניכים אם ישוחרר.

עוד התרשם שירות המבחן, כי בני משפחת העורר "מתקשים לזהות מצבי סיכון אפשריים בהתנהלותו, ואינם מכירים במורכבות מצבו".

משכך, לא זו בלבד ששירות המבחן נמנע מלבוא בהמלצה על שינוי בתנאי מעצרו של העורר, אלא אף המליץ במפורש על מעצרו עד תום ההליכים נגדו.

7. בהחלטתו מיום 30.3.2020, ו"בשים לב לשוני בין הערכת המפקחים בשני התסקירים שהוגשו", הורה בית המשפט על עריכת תסקיר נוסף, ובו נתבקש שירות המבחן להבהיר את הסיבות שבעטיין המפקחים המוצעים אינם מתאימים עוד.

בהמשך לכך, בתסקיר מיום 31.3.2020 ציין שירות המבחן כי הערכת המסוכנות עלתה בעקבות האישומים הנוספים, שיחה נוספת עם העורר ויצירת הקשר עם המדריך בפנימייה; וכי הערכת המסוכנות העדכנית אינה מאפשרת עוד שחרור לחלופת מעצר. לכך נוספו קשייהם של המפקחים המוצעים להכיר במורכבות מצבו של העורר, בין היתר בהתייחס לאישומים הנוספים, במסגרת שיחתם החוזרת עם שירות המבחן.

8. לאחר שנשמעו טענות הצדדים, בהחלטתו מושא הערר, הורה בית המשפט על מעצרו של העורר עד תום ההליכים נגדו.

בית המשפט לא התעלם מגילוי הצעיר של העורר, היותו נעדר עבר פלילי, מצבו הרפואי, ומצב החירום המיוחד בתקופה זו.

עם זאת, נקבע כי המעשים המיוחסים לעורר "חמורים מאוד"; כי לא בנקל תתאפשר חלופת מעצר בנסיבות אלו; וכי ההמלצה הראשונית של שירות המבחן לשחרור לחלופה אינה מחייבת את בית המשפט, ולא ברור אם היה מקום לאמצה עוד בהינתנה.

על כן, ובהתחשב בכך שמאז יוחסו לעורר מעשים נוספים, המלצת שירות המבחן בענייניו השתנתה, ונודע כי פנה למדריכים בפנימייה באופן העלול לשבש הליכים – נקבע כי אין מנוס מהותרתו במעצר.

9. לשלמות התמונה יוער, כי המשיבה הגישה כתב אישום נוסף המתייחס לעבירות החדשות, וביקשה לאחד את הדיון בשני התיקים. בקשה זו טרם נדונה.

טענות הצדדים בערר

10. בנימוקי הערר ובדיון לפני טען העורר כי יש לשחררו לחלופת מעצר, או להורות על מעצרו בפיקוח אלקטרוני, בתנאים המפורטים בתסקיר הראשון.

לטענת העורר, יש להתחשב בגילו הצעיר; בהיותו נעדר עבר פלילי; במצבו הבריאותי ובחשש הנשקף לבריאותו על רקע מצב החירום בתקופה זו והתנאים בבית המעצר; במצבו הנפשי המורכב; ובנכונותו להשתלב בטיפול בתחום המיני.

עוד ציין העורר את התרשמותו החיובית (לשיטתו) של שירות המבחן מהמפקחים המוצעים בתסקיר הראשון, וטען כי אין הסבר לשינוי בעמדת שירות המבחן באשר להמלצה בעניינם בתסקיר המשלים, וכי יש ביכולתם לפקח כראוי על העורר.

אשר ליצירת הקשר עם מדריכים בפנימייה, נטען כי לא ברור מה טיבו והיקפו, ומכל מקום מהודעותיהם במשטרה עולה כי אין מדובר ב"קשר פסול".

11. מנגד, בדיון לפניי סמכה המשיבה ידיה על קביעות בית המשפט המחוזי בדבר קיומן של עילות מעצר בעניין העורר, הדגישה את המסוכנות הנשקפת ממנו משנטען כי ניצל את מעמדו לפגיעה מינית ב-4 קטינים, וביקשה לדחות את הערר.

דיון והכרעה

12. דין הערר להידחות.

13. העבירות המיוחסות לעורר מקימות עילת מעצר שעניינה במסוכנותו, לפי סעיף 21(א)(1)(ב) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1996.

לכאורה, העורר ניצל את מרותו במוסד לקטינים בסיכון, ואת הימצאותו בקרבם, וביצע בכמה מהם שורה של מעשי סדום ומעשים מגונים, תוך שאף איים על חלקם כי יפגע בהם אם יספרו על מעלליו.

המעשים המיוחסים לעורר בנסיבות העניין – בין היתר בשים לב לטיב יחסיו עם הקטינים, הישנות המעשים מספר פעמים כלפי כמה קטינים, והעובדה כי מלכתחילה עסקינן במוסד לקטינים בסיכון שגורלם לא שפר עליהם – מלמדים על מסוכנות גבוהה, שלא בנקל ניתן להפיגה באמצעות חלופת מעצר או פיקוח אלקטרוני.

הערכתו המעודכנת של שירות המבחן בתסקירים המשלימים מלמדת אף היא על מסוכנות גבוהה הנשקפת מהעורר, וראוי לציין כי שירות המבחן המליץ במפורש (ושלא כדרכו פעמים רבות) על מעצרו של העורר עד תום ההליכים נגדו.

כידוע, נדרשים נימוקים כבדי משקל על מנת לסטות מהמלצה שלילית של שירות המבחן (ראו למשל בש"פ 1966/19 מדינת ישראל נ' אבו עראר, פסקה 16 (24.3.2019)), ואיני סבור כי עלה בידי העורר להצביע על נימוקים שכאלה בענייננו.

אשר לטענת העורר שלפיה שינה שירות המבחן את עמדתו בתסקיר המשלים, אין לי אלא להפנות לסיכום הדברים בתסקיר המשלים הנוסף, וזאת כדלקמן:

"מתוך מכלול האמור אנו מעריכים כי רמת הסיכון, שגם בתסקיר הראשון הוערכה כגבוהה, אינה מאפשרת שחרורו לחלופת מעצר כפי שהוצע. כן ציינו בהינתן המידע החדש כאמור כי על אף התרשמותנו שהמפקחים אינם שוללים את האפשרות [שהעורר – יא'] אכן פגע ומביעים רצון לסייע לו, רמת הסיכון כפי שאנו מעריכים אותה וקשייהם להכיר במורכבות מצבו אינה מאפשרת שחרורו לחלופת מעצר".

14. אף במצבם הנפשי של המתלוננים יש כדי להשפיע על ההחלטה בדבר מעצרו של העורר (ראו גם בש"פ 5587/18 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 18 (29.7.2018)).

כעולה מהתסקירים המשלימים, המתלוננים חוששים מהעורר ומהאפשרות שישוחרר ממעצר, סובלים ממצוקה רגשית ומתקשים לישון בלילות. שלומם וביטחונם ראוי שיילקח אף הוא בחשבון, בין יתר השיקולים, בפרט לנוכח גילם הצעיר.

15. לבסוף, ובהתייחס למצבו הרפואי של העורר, בדיון שנערך לפניי הובא לעיוני מסמך מטעם גורמי הרפואה בשירות בתי הסוהר ממנו עולה כי העורר אינו מקבל טיפול תרופתי קבוע וכי "לא ידוע על טענות רפואיות מקליטתו".

נוסף על כך, טענה לפניי באת כוח המשיבה כי שירות בתי הסוהר ערוך "באופן רציני" כלשונה, מחשש להידבקות אסירים בנגיף הקורונה, וכי עד כה לא ידוע על חולה בנגיף בקרב האסירים בבית הסוהר.

בנסיבות אלה, לא שוכנעתי כי יש במצבו הבריאותי של העורר, בשים לב למעשים המיוחסים לו, כדי להצדיק את שחרורו לחלופת מעצר או מעצרו מחוץ לכותלי בית הסוהר (השוו לבש"פ 2434/20 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 13 (12.4.2020)).

מכל מקום, אני מפנה את תשומת לב שירות בית הסוהר באשר למצבו הבריאותי הנטען של העורר.

16. אשר על כן, אני סבור כי בדין הורה בית המשפט המחוזי על מעצרו של העורר עד תום ההליכים נגדו.

17. הערר נדחה אפוא.

ניתנה היום, כ"ט בניסן התש"ף (23.4.2020).

שׁוֹפֵט